



PARLAMENT DE CATALUNYA

A LA MESA DE LA COMISSIÓ D'EMPRESA I TREBALL

APORTACIONS PER ESCRIT (TRAM. 343-00227/15) DE LA FEDERACIÓ DE MUNICIPIS DE CATALUNYA AMB RELACIÓ AL PROJECTE DE LLEI DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA (TRAM. 200-00009/15)

Data: 24 d'abril de 2026

David Bote Paz

President de la Federació de Municipis de Catalunya

«Benvolguts i benvolgudes membres de la Comissió,

La Federació de Municipis de Catalunya (FMC) agraïm la possibilitat de comparèixer davant aquesta Ponència per participar en el debat sobre el Projecte de Llei de l'Economia Social i Solidària, aprovat pel Govern de la Generalitat en la sessió del dia 21 de gener de 2025, pel qual s'estableix un marc jurídic comú de promoció, de foment i d'ordenació de l'economia social i solidària (d'ara endavant, ESS) a Catalunya.

Amb caràcter previ, cal indicar que el text del Projecte de Llei s'ha traslladat als membres de l'Àrea de Comerç, turisme i empresa, a l'Àrea de Desenvolupament i estratègia local i a l'Àrea d'Ocupació de l'FMC per elaborar el present document.

Des de l'FMC compareixem per manifestar el nostre suport al Projecte de Llei de l'Economia Social i Solidària de Catalunya. El text aprovat pel Govern és fruit d'un llarg treball de consens amb diverses entitats del sector, principalment amb l'Associació d'Economia Social de Catalunya (AESCAT), com a plataforma que agrupa les diferents famílies de l'ESS, cooperativisme, tercer sector, mutualisme i economia solidària, i el municipalisme, especialment representat per la Xarxa Municipal d'Economia Social i Solidària (XMESS), entitat municipalista especialitzada en economia social, amb la qual col·laborem des de l'FMC i, és per això que demanem que es mantingui el text proposat sense modificacions significatives en el tràmit parlamentari, més enllà de la necessitat d'acompanyar una memòria econòmica que garanteixi l'autonomia financera dels ens locals, en tant que subjectes afectats, i de la seva necessària adaptació a la normativa que ha entrat en vigor amb posterioritat a la seva redacció i que entenem que és d'afectació.

En primer lloc i com a qüestió prèvia, considerem que és de justícia fer especial menció al detallat recull històric que fa l'exposició de motius del Projecte de Llei i que recupera la memòria històrica d'un model d'autoorganització popular que a Catalunya té unes profundes arrels, remuntant-se al segle XIX amb les primeres cooperatives i societats de socors mutus, nascudes com a resistències col·lectives. Aquesta llarga trajectòria troba avui la seva consolidació definitiva. Per a l'FMC, suposa una enorme satisfacció que aquest segle i mig d'autoorganització popular, compromís amb el bé comú i arrelament territorial quedi finalment blindat en un marc jurídic modern, que considerem clau per a la transformació social i econòmica del nostre país.

Actualment, en un temps marcat per la precarietat, la desigualtat i la incertesa, l'ESS aporta respostes concretes a problemes molt actuals, com són la precarietat laboral, l'exclusió social o la crisi ecològica. L'ESS genera activitat econòmica i, alhora, genera cohesió social i respon a necessitats socials des de sectors molt diversos. Pot crear ocupació de qualitat, reforçar economies locals, impulsar finances ètiques, afavorir el comerç just i donar suport a projectes amb impacte social positiu.

El municipalisme català no només veu en aquesta llei una eina de regulació, sinó un motor imprescindible per a la transformació del model econòmic cap a una economia compromesa amb la defensa de les persones i els fins socials, que prioritza el bé comú per damunt del benefici immediat i que aposta per la justícia, la cooperació, la sostenibilitat, la solidaritat i la responsabilitat, amb una governança democràtica, que ha d'assegurar la reinversió del superàvit en objectius de

desenvolupament a llarg termini o en la prestació de serveis d'interès a les persones membres o de serveis d'interès general.

Els ajuntaments són els millors coneixedors de la realitat del territori i qui millor coneix les necessitats de les persones i els que executen de forma més directa les polítiques públiques d'impuls, consolidació i creació de l'ESS al territori. Des de l'FMC, com a entitat representativa de les administracions locals, amb un rol actiu en el territori, considerem encertat el paper que la llei reconeix a les administracions locals i considerem necessari que:

- ✓ **Pla Nacional d'Impuls** (art. 12): Les administracions locals participin activament en el debat i les propostes del Pla Nacional d'Impuls de l'Economia social i solidària, aportant la nostra experiència en la dimensió territorial local.
- ✓ **Consells Regionals** (art. 13): Es permeti als Consells Regionals establir acords amb les administracions locals per alinear les polítiques públiques locals amb l'estratègia nacional.
- ✓ **Consell Català de l'ESS** (art. 10): Reivindiquem que el futur reglament que en reguli la composició garanteixi la representativitat de les entitats municipalistes, tal com vàrem manifestar en la fase de debat de l'avantprojecte.

Des del municipalisme compartim la necessitat d'una definició de l'ESS que vagi més enllà de les fórmules jurídiques clàssiques. Donem suport al concepte d'ESS que defineix la proposta i que inclou tant l'activitat socioempresarial de naturalesa privada com les economies comunitàries, ja que aquestes darreres són sovint iniciatives populars que neixen i s'arrelen als nostres municipis sense una formalització jurídica inicial.

Compartim també els trets propis i diferenciadors que estableix la normativa proposada i que han de permetre identificar les entitats de l'economia social i solidària per la primacia de la persona i de l'objecte social sobre el capital i l'orientació de l'activitat cap a l'impacte positiu en l'interès general i el bé comú; així com els mecanismes pel seu reconeixement i representació.

Aquestes entitats s'han de caracteritzar per una governança democràtica i participativa dels seus membres, la distribució limitada o nul·la d'excedents vinculada a l'activitat, l'arrelament territorial i un compromís ferm amb la transformació feminista i la sostenibilitat ambiental, actuant sempre amb independència respecte als poders públics.

Com a garantia per al reconeixement oficial, entenem que el Registre de l'economia social i solidària és una eina idònia d'acreditació per a l'accés a les mesures de foment i per facilitar, en l'àmbit local, l'aplicació de la contractació pública amb clàusules socials i de la reserva de mercat.

Pel que fa a la governança, volem subratllar que el nostre vot favorable a l'Avantprojecte de la Llei en la Comissió de Govern Local de Catalunya, celebrada el 17 de maig de 2023, va ser fruit d'un acord entre totes les institucions municipalistes per garantir la veu dels ajuntaments en la governança de l'ESS, en el que vam manifestar la nostra expectativa en què el futur reglament de la Llei garanteixi la representativitat de les entitats municipalistes en el Consell Català de l'Economia Social i Solidària i en els Consells Regionals.

És per això que considerem una línia vermella del text proposat, que no es pot qüestionar, l'acord assolit entre les diferents entitats municipalistes per tal d'establir la forma de designació dels representants de les administracions locals que impulsen l'economia social i solidària en el Consell Català de l'Economia Social i Solidària i en els Consells Regionals, **de manera consensuada entre la Federació de Municipis de Catalunya (FMC), l'Associació Catalana de Municipis (ACM) i la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS)**, acord que ha de quedar reflectit en l'articulat de la norma, tal com es va proposar i ha quedat redactat, tant amb relació al Pla Nacional d'Impuls com als Consells Regionals, als articles 12.2 i 13.4, respectivament.

Així, valorem positivament que l'articulat ja incorpori la participació de les administracions locals i la designació consensuada entre ACM, FMC i XMESS. Tanmateix, considerem igualment necessari que aquesta mateixa lògica de representació municipalista quedi també garantida en la composició del Consell Català de l'Economia Social i Solidària, en tant que òrgan consultiu i d'assessorament, i no només diferida al desplegament reglamentari previst a l'article 10.3, sense un compromís de respecte a la participació municipal, més tenint en compte que el Consell és qui farà l'informe previ per presentar el Pla Nacional d'Impuls de l'Economia Social i Solidària.

Finalment, des de l'FMC valorem molt positivament el Títol III sobre mesures de sensibilització i formació i, en especial, el principi de transversalització i de difusió dels valors i dels principis de l'ESS, que obliga a totes les administracions catalanes, en l'àmbit de les seves competències i de forma coordinada i transversal, a promoure el coneixement i la visibilització de l'ESS com a una economia que situa a les persones al centre de les polítiques públiques. Aquesta transversalitat ha de permetre refer els conceptes i les formes de veure el món, pensar des del paradigma de l'ESS per tal de reconsiderar les condicions, les situacions i necessitats de la ciutadania, les empreses i els col·lectius en tots els àmbits i que situï les persones al centre.

No obstant això, si l'acció de govern de totes les administracions, **i especialment en el món local, tal com disposa la llei**, ha d'incorporar la perspectiva i visió d'aquest tipus d'economia i han de promoure la participació institucional de les organitzacions de l'ESS, és imprescindible que el Projecte de Llei s'acompanyi d'una memòria econòmica detallada que vetlli pel compliment del principi de suficiència financera de les entitats locals, d'acord amb el marc estatutari. Atès que la norma atribueix noves funcions i responsabilitats als ajuntaments en la gestió de mesures de foment i transversalització, cal que la Generalitat determini i fixi els mecanismes de finançament adequats per a la provisió d'aquests nous serveis. Sense aquesta dotació pressupostària explícita i suficient, l'autonomia municipal i la capacitat de gestió dels governs locals es veurien compromeses en el desplegament d'aquest nou marc jurídic de l'economia plural i democràtica.

Així mateix, entenem que el foment del mercat social (art. 18) i la gestió col·laborativa de béns comuns (art. 19) obren noves vies per a la col·laboració públic-comunitària en àmbits com l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús o la cultura, que són vitals per a la cohesió social dels nostres pobles i ciutats. Els ajuntaments som els qui estem promovent aquest tipus de col·laboració públic-comunitària i la nova llei donarà cobertura jurídica a aquestes pràctiques que ja són una realitat a molts municipis de la XMESS.

Per últim, deixar constància que el text de la norma caldrà que doni compliment a dues normatives rellevants, aprovades amb posterioritat a la seva redacció i que són d'afectació directa, una d'àmbit estatal, la Llei estatal 1/2026, de 8 d'abril, integral d'impuls de l'economia social, i l'altra d'àmbit autonòmic, la Llei 8/2025, de 30 de juliol, de l'Estatut de municipis rurals.

El Projecte de Llei haurà d'ajustar-se a la Llei estatal 1/2026, de 8 d'abril, integral d'impuls de l'economia social, la qual ha actualitzat el marc normatiu per a cooperatives, empreses d'inserció i el sector en general. Atès que el text català neix amb la voluntat de respectar la legislació estatal vigent —tal com ja feia respecte a la Llei 5/2011—, caldrà assegurar que els nous conceptes introduïts per la norma estatal, com la definició d'"empresa social" o els requeriments orgànics de les comissions d'igualtat, quedin degudament harmonitzats per evitar qualsevol inseguretats jurídica per a les entitats del sector.

El Projecte de Llei català reconeix explícitament que s'elabora amb "ple respecte a la Llei bàsica estatal d'economia social, la Llei 5/2011" i la Llei 1/2026 és una reforma integral d'aquesta Llei 5/2011. No obstant això, tot i la seva condició de Llei integral, que té un caràcter bàsic en la definició dels principis orientadors de l'economia social i en la regulació laboral, la mateixa norma inclou clàusules de salvaguarda competencial. Específicament, la Disposició addicional quinzena (per a cooperatives) i la Disposició addicional dotzena (per a economia social) estableixen que la seva regulació s'aplica "sense perjudici de l'exercici, l'abast i el desenvolupament de la competència exclusiva" recollida als Estatuts d'Autonomia.

Pel que fa a la Llei 8/2025, de 30 de juliol, de l'Estatut de municipis rurals, directament aplicable, obliga a totes les administracions a tenir en consideració la realitat rural en totes les polítiques públiques. En aquest sentit, resulta preceptiva l'aplicació del Mecanisme Rural de Garantia, que exigeix una avaluació d'impacte normatiu a la memòria dels projectes de Llei que atribueixin, transfereixin o deleguin competències, funcions o activitats als municipis rurals, per detectar les mesures necessàries per afavorir el repoblament i l'arrelament al territori.

Igualment cal tenir en compte, tal com estableix l'article 48.4 de l'Estatut, que les accions de suport a l'economia social i solidària han d'incloure mesures específiques per a promoure el seu desenvolupament i consolidació als municipis rurals, garantint així l'equitat territorial i l'accés equitatiu de tota la ciutadania als serveis bàsics, amb independència del seu lloc de residència.

En definitiva, l'FMC reitera el seu suport a aquest Projecte de Llei, fruit d'un ampli consens entre el Govern, el sector i el municipalisme i demanem als grups parlamentaris que respectin substancialment el redactat actual pel que fa a la forma de designació de la representació del món local en el Pla Nacional d'Impuls de l'Economia Social i Solidària i en els Consells Regionals, sense perjudici de la necessitat de garantir la intervenció del municipalisme en la composició del Consell Català de l'Economia Social i Solidària, sense diferir-lo al posterior desplegament reglamentari, i sense perjudici de que durant el desenvolupament normatiu es garanteixi degudament l'autonomia financera dels ens locals i s'adapti el text legal a la normativa vigent, en especial a la Llei 8/2025, de 30 de juliol, de l'Estatut de municipis rurals.

Moltes gràcies»

24 d'abril de 2026
